

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo

Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, M.DC.LXXXIX.

Cap. CLXII. Explicatur statutum Auenionense, quo prohibetur Cuiuslibet ne se obligent, aut fideiubeant pro extraneis: & ostenditur illud esse validum, & Cuiuslibet fauorabile. ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98388](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98388)

fideicommissariis, seu etiam de prima compendio-
sa, & secunda fideicommissaria: vt bene explicat, &
comprobat Joannes Ant. Bellon. *conf. 84. n. 11. &*
multis seqq. qui vnus erit instar omnium.

3 Non obstat, si opponatur dictam conclusionem
non habere locum, quando grauamen nominatim
fuit iniunctum personæ substitutæ in secundo gra-
du, & grauata, prout in casu proposito, propter illa
verba, *la chargeant*; quæ videntur merè personalia,
ex notatis per Fusar. *de substitut. q. 469. n. 53.* Pergr.
de fideic. dicto artic. 15. n. 26.

4 Quia verius est in casu, de quo agitur, grauamen
non esse iniunctum nominatim dictæ Martinæ;
quia per illa verba, *eam grauando*; vel, *ei substituo*,
non potest dici id nominatim iniunctum, vt tradit
Cyrac. *controvers. 269. num. 40.* Mart. Medic. *decis.*
8. n. 49. quia alioquin dicta doctrina Bartoli com-
muniter recepta in dicta l. *quandiu*, vix posset in pra-
xim reduci. Et ideo Peregr. dum ponit exemplum
grauaminis nominatim iniuncti, voluit fieri repe-
titionem nominis proprii ipsius grauati his, vel
similibus verbis; *Titium substituo, Titium autem ro-*
go restituere hereditatem meam Caio, dicens stric-
tissime in hac materia procedendum esse.

5 Addatur, quod non simpliciter facta fuit mentio
dictæ Martinæ in dicto testamento, expressio illius
nomine proprio, sed partim nomine proprio, par-
tim appellatiuo, videlicet Iacquetæ Martinæ suæ
matri; quo casu maior habenda est ratio nominis
appellatiui, quam proprii, in materia de qua agitur,
vt docet Bart. in l. *iur. g. si pars. n. 2. & 3. ff. de leg. 1.*
& in l. *si plures, in fine, ff. de vulg. Malfard. de probat.*
conclus. 1351. Dubia substitutio, *num. 15.* & patet ex
toto corpore substitutionis, testatorem potius ha-
buisse respectum ad coniunctionem sanguinis, &
ad nomina appellatiua, quam ad solas personas, &
earum propria nomina, vt patet ex illis verbis, *sa-*
mere, ses sœurs de part mere, filles du second lit, ses
cousins, & les leurs: quæ sunt appellatiua.

Et quod plus est, grauamen non fuit iniunctum
dictæ Martinæ restrictiue, & respectu solius perso-
næ ipsius, sed habitus fuit etiam respectus personæ
hæredis primo loco grauati, propter illa verba,
anslites Melines ses sœurs de part mere, quæ ostend-
unt testatorem apposuisse grauamen potius fauo-
re coniunctionis substitutarum cum hærede, quam
vt faueret exclusioni ipsarum: imò ex eo ostendi-
tur, quod illæ fuerunt vocatæ secundum ordinem
successionis ab intestato, quæ ad ipsas spectasset
tanquam sorores vterinas dicti hæredis, cuius res-
pectu grauamen fuit iniunctum.

6 Præterea, quamuis supradictæ rationes cessa-
rent, stante clausula codicillari contenta in dicto
testamento, & concepta per verbum futuri tempo-
ris, substitutio caduca sustineretur in fauorem se-
cundi gradus, præsertim cum testator voluerit &
disposuerit quod dictas hæres fideliter adimpleret
omnia contenta in suo testamento, & per conse-
quens ipsum etiam grauauit de restituendo bona
dictis fororibus vterinis: iuxta *decis. Rot. apud Sc-*
raph. 943. per tot. maxime num. 2.

7 Et sane, cum argumentum ab absurdo euitando
sit in iure validissimum, ad explicandam testatoris
voluntatem, ex notatis per Mantie. *de confect. lib. 3.*
tit. 7. per tot. si dictæ sorores Melines non admitte-
rentur ad substitutionem de qua agitur, sequeretur,
legatarios minus dilectos, & in certis tantum bonis
nominatos, habituros esse summas, & bona sibi
legata, cum etiam sint remotiores, & aliqui eorum
omniò extranei; dictas verò sorores Melines con-

junctas in proximiori gradu, & magis dilectas, vt
ad hereditatem vniuersalem vocatas, exclusas esse,
remotioribus admissis.

Considerandum etiam est, quod testator frustra
tot adiecit substitutionum gradus post vocatio-
nem dictarum Melines, si credidisset ipsas excludi,
caducato gradu substitutionis Martinæ: l. *Gallus, §.*
& quid si tantum, & ibi DD. ff. de lib. & posth.

Vltimò pro coronide aduertendum est, quod
Doctores quæstionem hanc tractantes, supponunt
grauamen ipsi hæredi fuisse iniunctum, etiam no-
minata eiusdem persona; & inter ceteros in for-
tiori casu, Menoch. *conf. 1103. per tot.* vbi consuluit
pro eo, qui vocatus fuit sub hac expressa conditio-
ne, substituti sint vocati postquam hereditas per-
uenerit ad Dominum Ant. Mariam; vt nihilominus
substituti admittantur, etiam si hereditas non per-
uenerit ad d. Dominum Ant. Mariam, sed ejus gra-
dus fuerit caducatus propter prædecessum eiusdem
Domini Antonii Mariæ proprio nomine vocati. Ita
vt ex dicto consilio aperte colligatur defecisse qui-
dem substitutionem passiuam ex persona dictæ
Martinæ, quæ si hereditatem fuisset consequta,
tenebatur restituere dictis fororibus substitutis;
non tamen defecisse substitutionem activam, per
quam dictæ sorores vocatæ fuerunt ad succeden-
dum hæredi instituto, in cuius persona semper re-
manet grauamen in fauorem, vt quod ipsæ, vel ejus
hæredes tenebantur restituere dictæ Martinæ, te-
neantur dictis fororibus reddere; vt melius proba-
tur in d. consilio 1103. *num. ult. vers. ita quoque re-*
spondetur, cuius sententiam aduersus Peregrinum
sequitur Fusar. *d. q. 469. n. 65.*

CAPUT CLXII.

Explicatur Statutum Auenionense, quo
prohibetur Civibus ne se obligent, aut
fidejubeant pro extraneis: & ostenditur
illud esse validum, & Civibus favorabile.
Quis dicatur correns, quis fidejussor, &
quis expromissor: Statutum loquens de
fidejussore, non habere locum in exprom-
missore. Sed non dicitur expromissor,
quoties aliena obligatio non tollitur, cum
de expromissionis natura sit, ut promit-
tens solus sit obligatus: & Statuti Aue-
nionensis mens & verba expenduntur.

S V M M A R I V M.

- 1 Statuto Auenionensi cavetur, ne civis pro extra-
neo se obligare possit.
- 2 Hujus statuti validitas à nonnullis revocatur in
dubium, & in patria Pedemontana iudicatur
impedivum commercij.
- 3 Verius tamen est, illud statutum esse validum, &
civibus favorabile.
- 4 Statutum illud locum habet, etiam si Civis fecerit
debitum proprium, casu quo extraneus non
solveret.
- 5 Qui fecit debitum proprium casu quo alius non
solverat, non est correns, sed fidejussor.
- 6 Qui ea ratione promissit, non est expromissor, sed
verus fidejussor.

- 7 *Expromissor solus obligatur, & solus debitor remanet.*
- 8 *Inter expromissorem, & fidejussorem, qua sit differentia.*
- 9 *Et quis sit expromissor, oportet principalem debitorem esse liberatum ab obligatione, & quod promissio fiat animo novandi precedentem obligationem alterius.*
- 10 *Statutum loquens de fidejussore, non habet locum in expromissore.*
- 11 *Quando statuti prohibitio facta est verbis amplissimis, omnem pro debito alieno promissionem comprehendit.*

Responderam, Ciuem Auenionensem qui promissit se soluturum quod alius debet, si debitor in tempore conuento non soluerit, non teneri erga creditorem extraneum, propter statutum Auenionensem, quo cauetur quod aliquis ciuis Auenionensis non possit esse debitor, vel fideiusor, vel res suas obligare pro aliquo extraneo ultra centum solidos. † De cuius statuti validitate dubitari non potest; quamuis enim illud in patria Pedemontium non obseruari dicat Theysaur. decis. 66. num. 8. dicens ita iudicari, quia illud statutum est impedimentum commercii.

3 Tamen contrarium verius est, nempe dictum statutum esse validum, & factum propter publicam utilitatem, scilicet omnium civium, ne depauperentur ad commodum extraneorum, quoniam interest civitatis habere opulentes suos subditos, & ne ipsi male vntur sua substantia: vt decidit Gratian. *discept. forens.* 735. *num.* 1. ubi plurimos allegat, Castren. *conf.* 424. *in ultimo dubio, num.* 3. *lib.* 2. & *conf.* 251. *in primo dubio, lib.* 1.

4. Non obstat quod opponitur, dictum Ciaem Auenionensem fecisse suum debitum proprium, casu quo debitor principalis non solueret, & sic non esse fideiussorem, sed expromissorem, aut cor- reum debendi; & sic Statutum de fideiussore lo- quens, non habere locum in expromissore, vel cor- reo debendi.

Quia respondetur, hunc non esse correum, sed fideiuflorem, vt est textus expressus in l. fideiufsor 17. §. fin. ff. de fideiussorib. vbi disertis verbis dicitur fideiufsor ille, qui promisit soluere quod alius debet, si ipse tempore conuento non soluerit, quod expressè probatur in l. decem 116. ff. de verb. oblig. ibi, non enim sunt duo veri Titius & Martius: & ostendit Cujac. d. l. fideiufsor, §. fin.

6 Similiter non potest dici expromissor, sed verus fideiussor, cumque talem esse docet Cancr. lib. 2. cap. 5. de fideiussorib. quest. 18. num. 70. ubi solum disputat num. 7. vtrum iste sic obligatus possit habere beneficium excusationis? quæ questio esset extra propositum, si tractaretur de expromissore, qui solus conveniri debet absque ulla actione contra alium pro quo, vel cuius loco ipse obligationem suscepit.

7 Expromissor enim solus obligatur, & ipse solus
est debitor principalis: Gloss. in l. qui libertinus,
8 §. fin. in verbo, dederis, ff. de oper. liber. † Et differentia
est inter fidejussorem, & expromissorem, quia per
fidejussorem debitor principalis non liberatur, sed
per dationem expromissoris, principalis debitor li-
beratur, & totum debitum transfunditur in exprom-
issorem: Hering, de fidejussorib. cap. 4. n. 28. & 29.
Carrar. decif. Gemensf. § 1. num. 86. ubi quod exprom-
issio differt à fidejussione, quia illa fit pro non
obligato, hæc autem pro obligato, Cod. Fabr. lib. 4.

tit. 13. definit. 1. in gloss. num. 7. ubi expromissor non
dicitur qui non est solus obligatus, sed oportet
esse primum, & principalem debitorem. Et
hoc ut dicatur expromissor, & quod nullus alius
obligatus, vel sit inefficaciter obligatus: l. quamvis,
ff. ad Velleianum, l. quod servus meus, ff. de pignori
l. & eleganter, §. servus peroris, ff. de dona
l. & necesse est, quod talis promissio sit concepta
sit, non solum ut promittens constitutur se debitor
principalem, sed etiam quod fiat illa intertione
ille, cujus loco promittitur solutio, eximendi ab
obligatione: l. si quis accepto, ff. de condit. cond.
l. 4. §. ait pretor, ff. de re judic. l. quod si non placet, l.
pignoraria act. l. quamvis, & si converteri, l. qui
litteras dederis, ff. ad Velleianum: & si non fiat pro
suo animo novandi, & eximendi primum debitorem
ab obligatione, dux erunt obligationes, & vti
principalis, alia accessoria, fideiussoria: l. unum, ibi
fin. ff. de novat. l. 4. §. si ex conventionem, ff. de pignori
l. si vero, §. plane, ff. solut. matrim. ita ut etiam
principalis debitore, in dubio non præsumatur
expromissor, sed fideiussor.

Est igitur in casu nostro verè fideiusor, obligatus quidem proprio nomine, sed obligatio necessaria, & fideiusoriosa: ita ut non obliet decessum *Re. in l. 4. §. ait Prator, num. 1. de re iudic. ubi* quod statutum loquens de fideiusoribus, habet locum in expromissore, cum apparet ex praedictis hic non tractari de expromissore, sed de vero fideiusore, cum per ejus promissionem non fuerit extincta actio primi debitoris.

Sed ut tollatur omnis difficultas, *fidejussor* 11
sunt verba Statuti, quod non *solus* huiusmodi
actione fidejussor, sed *quodammodo* quod unus
non possit se obligare pro extraneo, & pro se esse
debitor, vel fidejussor; quare verba generalia per com-
prehendunt omnem speciem obligationis, per quam
cives promittunt solvere debitum alienum, ut patet
ex illis verbis, *fidejussor vel debitor*: item ex aliis
non possit *res suas* obligare pro extraneo; & hoc in-
factum est omnibus difficultatibus.

CAPUT CLXIII

Testamentum, in quo aliquid relictum
posthumis, sustinetur, etiam si ex
uxore nascantur posthumi, nisi testator
taxativè loquutus fuerit de posthumi
ex tali uxore sua nascituris, aut ex uxore
quæ nunc prægnans est. Nomina posthu-
morum non restringuntur ad tempus testa-
menti, quando tractatur de sustinenda
validitate dispositionis.

S V M M A R I V M

- 1 Si testator aliquam summam liberis vel
iure institutionis reliqueris, satisfacti hi
ejus testamentum sursintur.
2 Verba illa, qui possunt nasci, habent rationem
temporis, & comprehendunt omnes in futurum
procreandos.
3 Instituto ventris, comprehenduntur omnes in fu-
turum nascituri.
4 Nomen posthumi, est appellatio, quod refertur
ad plures personas sub illo nomine comprehen-
ditur. §. 1.